



Helmi- eallinbirasprogramma

2021-2030

Helmi-programma nanne Suoma luonddu mánggahámatvuoda ja buorida hedjonan eallinbirrasiid dili

Measta bealli Suoma luonddutiippain ja 12
proseantta Suoma šlájain leat áittavullošaččat.

Stuorámus sivva dása lea eallinbirrasiid
geahppáneapmi ja šlája hedjoneapmi.

Luonddu geaffuma bisseheapmi gáibida johtilis
ja gokčevaš doaimmaid. Helmi-programmas
dahkat konkreta suodjalan- ja dikšunbargguid
luonddu mánggahámatvuoda ávkin.



Jekkiid
suodjaleapmi ja
ovddežii dikšun



Loddečáziid ja
-lávttasbáikkiid
divvun



Árbebiotohpaid
ordnen ja
dikšun



Vuvddiid
suodjaleapmi,
ovddežii dikšun ja
luonddudikšun



Gieračáziid ja
gáddeluonddu
ordnen

Helmi-programma mihttomearit leat ásahuvvon
jahkái 2030, ja programma ollašuhtho sihke
suodjalanguovlluin ja daid olggobealde.

Programmas leat oktiibuot 40 doaibmabiju,
maidda gullet ordnema ja dikšundoaimmaid
lassin maiddái dutkan, gulahallan ja
čanusjoavkoovttasbargu.

Helmi-programma doaibmabijut dorjot
ekosystemabálvalusaid doaimma ja
čáziid-suodjaleami sihke veahkehit
dálkkádatrivedama goahcamis ja dasa
vuogáiduvvamis.

Programma doaibmabijuin buoridit logiid
duháhiid áittavuloš luonddutiippaid ja
logakehtes šlájaid suodjalandási.

Ollašuhttit Helmi- prográmma viiddis ovttasbarggus ja doaibmabijuid vuodđun lea eanaeaiggádiid eaktodáhtolašvuohta



Doaibmabijuid ollašuhttimis ovddasvástáduš lea birasministeriijas ja eana- ja meahccedoalloministeriijas. Helmi-prográmma ollašuhttet goappáge ministeriija hálddahussuorggi organisašuvnnat ja gielddat, organisašuvnnat, searvvit, báikkálašservošašat ja earát biras- ja vuovdesuorggi doaibmit ja eanaeaiggádat.

Helmi-guovllut čohkkejit doaibmabijuid viiddis oppalašvuođaide

Helmi-prográmmas guorahallat eallinbirrasiid viiddis oppalašvuohtan. Mihttomearrin lea vuodđudit 30-50 Helmi-guovllu, mat leat mánggahámatvuođa dáfus dehálaš eallinbirrasiid čeahkkaneamit. Helmi-guovlluin dahkkojuvvon ordnen- ja dikšundoaimmat plánejuvvojit guovllu doaibmiid ovttasbarggu bokte, dalle beaktivilvuohta ja váikkuheapmi lassánit. Helmi-guovlluid lassin Helmi-doaibmabijut dahkkojuvvojit maidái ovttaskas čuožáhagain.

Jekkiid suodjaleapmi ja ovddežii dikšun

Jeaggeluonddutiippaid ja -šlájaid áittavulošvuoda bisseheapmin dárbbášat jekkiid lassesuodjaleami. Suodjaleapmi okto ii goittotge reahkká, muhto ee. goikadeami mielddisbuktán hedjonan jekkiid dili galgá buoridit ovddežii dikšuma vugiiguin.



Suodjalit jekkiid eanaeaiggádiiguin eaktodáhtolaččat ráđđádallamiid bokte

60 000 há

Ovddežii dikšut jekkiid oktiibuot

59 300 há

Ovddežii dikšut jekkiid stáhta ja priváhta suodjalanguovlluin

30 000 há

Ovddežiid dikšut jekkiid suodjalanguovlluid olggobealde

20 000 há

Ovddežiid dikšut jekkiid Meahciráđđehusa lotnolasgeavahanvuvddiin

9 300 há

Máhcahat čáziid suodjalanjekkiide birrasa guovlluin

400 st.

Loddečáziid ja -lávttasbáikkiid ordnen ja dikšun

Áittavuloš ja nuonddahallan čáhce- ja gáddeloddenálit nanosmahttojuvvojit loddečáziid ja -lávttasbáikkiid ordnemiin, dorvvastemiin lottiid bessenráfi sihke fállamiin bárbmolottiide biebmo- ja vuoinnastanvejolašvuodaid.



Ordnet SPA-guovlluid (EU:a loddedirektiivva čuvvon sierra suodjalančuožahagaid) ja eará suodjalanfierpmádaga árvvolaš loddečáhcečuožahagaid

200 st.

Vuodđudat ja ordnet suodjalanfierpmádaga olggobeale loddelávttasbáikkiid

500 st.

Fuolahat ordnejuvvon čuožahagaid dikšumis ordnema maŋná ja ođasmahttit dárbblaš osiid buohta ordnendoaimmaid Helmi-áigodaga áigge.

100 st.

Álggahat vierisspiriid beaktillis bivddu oassin ordnejuvvon SPA-čuožahagain

70 st.

Dievasmahttit lottiid ráfáidahttin- ja vuoinnastanguovlluid fierpmádaga eaktodáhtolaš doaibmamálliguin

150 st.

Árbebiotohpaid ordnen ja dikšun

Árbebiotohpat dárbbášit bissovaš dikšuma vai dat seilot. Árbebiotohpaid ordnema ja dikšuma mihttomearrin lea dahkat bures dikšojuvvon árbebiotohpaid fierpmádaga dain sorjavaš šlájaid.



Lasihit dikšumis lean árbebiotohpaid viidodaga

52 000 ha

Buoridat árbebiotohpaid šlája ordnemin

26 000 ha

Vuođđudat árbebiotohpaid dikšuma riikkaviidosaš koordinerenjoavkku

Vuođđudat árbebiotohpaid dikšuma guvllolaš ovttasbargojoavkkuid

Nanosmahttit ođđaeallinbirrasiid fierpmádaga ordnemiin ja dikšumiin šlájaid dáfus árvvolaš ođđaeallinbirasčuožáhagaid

150 st.

Vuvddiid suodjaleapmi, ovddežii dikšun ja luonddudikšun 2021-2025

Helmi-programma doaimmaid čujuhit eandalii áittavuloš vuovdešlájaid eallinbirrasiidna, eanemus áittavuloš vuovdeluonddutiippaide sihke jekkiid ja minerálaeatnamiid molsašuvvanavádagaide.

Helmi-programma doaimmat dievasmahttet METSO-programma jagiin 2021-2025.



Ollašuhttit ovddežii dikšuma ja luonddudikšuma suodjalanguovlluin ja eará árvvolaš vuovdečuozáhagain

800 st.

Sisttisdoallet vuovdeboaldimiid

750 há

Ollašuhttit luonddudikšundoaimmaid stáhta lotnolasgeavahanvuvddiin

2 850 há

Vuođđudat doarjjaguovlluid luonddusuodjalanguovlluid lahkassii nu, ahte suodjalat čuozáhagaid seastinmuorračuohppama maŋná

Meahciráđđehus dievasmahttá meahccedárkkistemiid vuodul jagiin 2012-2022 guovlluekologalaš fierpmádaga. Meahciráđđehusa guovlluekologalaš plánema váikkuheami árvvoštallat ovdal jagi 2023 loahpa. Seammás čielggadat maiddái stáhta eatnamiid vuvddiid suodjaleami beavttálmahttindárbbuid ja vejolašvuođaid, mielde maiddái EU:a biodiversiteahttastrategiija

Vuvddiid suodjaleapmi, ovddežiid dikšun ja luonddudikšun METSU-prográmmas 2026-2030

Oassin Helmi-prográmma ásaht mihttomeriid METSU-prográmma čuovvovaš áigodahkii. Mihttomearit dievasmahttojuvvojit ja čuozihuvvojit METSU- ja Helmi-prográmmain čoggon vásáhusaid vuodul viiddesvuđot bargojoavkkus, mii ásahuvvo ovdal dálá METSU-áigodaga nohkama.



Suodjalat vuvddiid eanaeaiggádiiguin eaktodáhtolaččat ráđđádallamiid bokte

40 000 há

Dorvvastat ekonomiijavuvddiid mánggahámatvuođa priváhta vuvddiin luonddudikšumiin

2 000 há

Ollašuhttit luonddudikšundoaimmaid stáhta lotnolasgeavahanvuvddiin

2 490 há

Ollašuhttit ovdežiid dikšuma ja luonddudikšuma suodjalanguovlluin ja eará árvvolaš vuovdečuozáhagain

900 st.

Sisttisdoallá vuovdeboaldimiid

750 há

Dorvvastat ekonomiijavuvddiid mánggahámatvuođa priváhta vuvddiin birasdoarjaga vehkiin

20 000 há

Smávvačáziid ja gáddeluoonddu ordnen ja dikšun

Smávvačáziid ordnemiin máhcahat čázádaga ja dan birrasa nu bures go vejolaš dillái, mii lei ovdal olmmošdoaimma dagahan hehttehusa. Mihttomearrin lea dorvvastit smávvačáziid ja gáddeluoonddu áittavuloš šlájaid ja luonddutiippaid. Ordnama váikkuhusaid dorvvasteapmin galgá váldit vuhtii golganguovlluid váikkuhusa.



Ordnet smávvačáziid ja daid lagašgolganguovlluid luonddusuodjalanguovlluin.

Gáldut	Ádjagat	Fladat ja kluuvit
350 st.	200 km	40 st.

Ordnet smávvačáziid ja daid lagašgolganguovlluid luonddusuodjalanguovlluin.

Gáldut	Ádjagat	Fladat ja kluuvit
700 st.	400 km	40 st.

Máhcahat vádjolanoktavuođaid smávvačáhcečuožáhagaide

700 st.

Jávkadat vádjolaneastagiid smávvačáziin stáhta lotnolasgeavahanvuovddiin

970 st.

Vuođđudat smávvačáziid ordnema riikkaviidosaš koordinerenjoavkku

Čielggadat gáddeeallinbirrasiid dili ja ordnendárbbuid doaibmabijuid čuoziheapmin

Ordnet ja dikšut gáddeluoondutiippaid suodjalanguovlluin ja daid olggobealde

200 st.

Gulahallan ja čanusjoavkoovttasbargu

Rivttesáigásaš ja váikkuheaddji gulahallan lea dehálaš Helmi-programma lihkestuvvamis. Gulahallamiin lasihat programma ja doaimmaid dovddusvuodá ja dohkkehahttivuodá. Ná sihkkarastit heivvolaš luonddučuožáhagaid gávdnoma prográmmii. Gulahallamiin laktit Helmi-programma luonddujávkku guoskevaš almmolaš ságastallamii ja mitalat Helmi doaimmain luonddujávkku bisseheapmin. Viiddis doaibmijoavkku programmas badjana vuorrováikkuhus ja ovttas dahkan.

- 1 Ásahit Helmi-programmii viiddesvuđot čuovvunjoavkku
- 2 Ásahit Helmi-programmii riikkaviidosáš gulahallanjoavkku ja dahkat dárbbášlaš gulahallandoaimmaid
- 3 Ásahit guvllolaš ovttasbargojoavkkuid guđege EBI-guovddášguvlui
- 4 Vuodđudat skuvlenfidnu luonddudikšuma ja ovddežii dikšuma čehppodaga lasiheami várás
- 5 Ordnet Gielda-Helmi ja Organisašuvdna-Helmi sierradoarjjaohcamiid

Programma diehtovuodđu ja čuovvun

Buot Helmi-programma temáin lea dárbu inventeremiidda, dutkamuššii ja čielggadusaide. Ná sihkkarastit, ahte programma doaimmat čuhcet riehta.

- 1 Dárkkistit guoskevaš unnimusgáibádusaid inventeremiidda
- 2 Inventeret programma doaibmabidjočuožáhagaid ja dahkat dárbbášlaš viidásut kártemiid
- 3 Doarjut Helmi-mihttomeriid fáhtema dárbbášlaš čielggademiin ja dutkamušain
- 4 Ovddidat Helmi-doaibmabijuid báikedihtui báikedihtomálla ja dahkat almmolaš kártaapplikašuvnna
- 5 Plánet ja ollašuhttit programma gaska- ja loahppaárvoštallamiid

Lassin Helmi-programmas leat iežas doaibmabijut programma čuovvumii. Programma teknikalaš čuovvuma lassin čuovvut doaimmaid váikkuhusa luonddu mánggahámatvuhtii.

